

Κ Ε Φ Γ.

§. 1.

277. **Ἐπεδηγούσι** δ' ἡμῖν τὰ περὶ τὴν ἀρχαίαν Ἰταλίαν, μέχρι Μεταποντίου, τὰ συνεχῆ λεκτέον. Συνεχῆς δ' ἐστὶν ἡ Ἰαπυγία. Ταύτην δὲ καὶ Μεσσαπίαν καλοῦσιν οἱ Ἕλληνες· οἱ δ' ἐπιχώριοι κατὰ μέρη, τὸ μὲν τι Σαλεντίνους καλοῦσι, τὸ περὶ τὴν ἄκραν τὴν Ἰαπυγίαν, τὸ δὲ Καλαβρούς. Ὑπὲρ τούτους πρόσβοροι Πευκέτιοί τε εἰσὶ, [καὶ Ἄπουλοι], οἱ καὶ Δαύνιοι κατὰ τὴν ἐλλάδα διάλεκτον προσαγορευόμενοι. Οἱ δ' ἐπιχώριοι πᾶσαν τὴν μετὰ τοὺς Καλαβρούς, Ἄπουλίαν καλοῦσι· τινὲς δ' αὐτῶν καὶ Ποιδάκιοι λέγονται, καὶ μάλιστα οἱ Πευκέτιοι. Ἔστι δὲ τι χερρόνησιζουσα ἡ Μεσσαπία, τῷ ἀπὸ Βρεντεσίου μέχρι Τάραντος ἰσθμοῦ κλειομένη σταδίων δέκα καὶ τριακοσίων. Ὁ τ' ἐπίπλους ἐστὶν ἐπὶ τὴν ἄκραν Ἰαπυγίαν σταδίων ὁμοῦ τι τετρακοσίων. Τοῦ δὲ
278. Μεταποντίου *μὲν* διέχει σταδίους περὶ διακοσίους [ὁ Τάρας]· ὁ δὲ πλοῦς ἐπ' αὐτὸν πρὸς τὰς ἀνατολάς. Τοῦ δὲ κόλπου παντὸς τοῦ Ταραντίνου τὸ πλεον ἀλμμένου ὄντος, ἐνταῦθα λιμὴν ἐστὶ μέγιστος καὶ κάλλιστος, γεφύρα κλειόμενος μεγίστη· σταδίων δ' ἐστὶν ἑκατὸν τὴν περίμετρον. Ἐκ δὲ τοῦ πρὸς τὸν μυχὸν μέρους ἰσθμὸν ποιεῖ πρὸς τὴν ἔξω θάλατταν, ὥς' ἐπὶ χερρόνησῳ κεῖσθαι τὴν πόλιν, καὶ τὰ πλοῖα ὑπερνεωλκεῖσθαι ῥαδίως ἐκτέρωθεν, ταπεινοῦ ὄντος τοῦ ἀνχένος. Ταπεινὸν δὲ καὶ τὸ τῆς πόλεως ἔδαφος, μικρὸν δ' ὁμῶς ἐπῆρται κατὰ τὴν ἀκρόπολιν. Τὸ μὲν οὖν παλαιὸν τεῖχος κύκλον ἔχει μέγαν· νυνὶ δ' ἐκλείπεται τὸ πλεον τὸ πρὸς τῷ ἰσθμῷ· τὸ δὲ πρὸς τῷ σώματι τοῦ λιμένος, καθ' ὃ καὶ ἡ ἀκρόπολις, συμμένει, μέγεθος ἀξιολόγου πόλεως ἐκπληροῦν. ἔχει δὲ γυμνάσιον τε κάλλιστον, καὶ

ἀγορὰν εὐμεγέθη, ἐν ἣ καὶ ὁ τοῦ Διὸς ἱδρυταὶ κολοσσὸς χαλ- 278.
κοῦς, μέγιστος μετὰ τὸν Ροδίῳ, Μεταξὺ δὲ τῆς ἀγορᾶς καὶ
τοῦ εὐματός ἢ ἀκρόπολις, μικρὰ λείψανα ἔχουσα τοῦ παλαιοῦ
κόσμου τῶν ἀναθημάτων· τὰ γὰρ πολλὰ τὰ μὲν κατέφθειραν
Καρχηδόνιοι, λαβόντες τὴν πόλιν· τὰ δ' ἐλαφυραγώγησαν Ρω-
μαῖοι, κρατήσαντες βιαίως. Ὡν ἔστι καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἐν τῷ Κα-
πιτωλίῳ χαλκοῦς κολοσσικὸς, Λυσίππου ἔργον, ἀνάθημα Μαξι-
μου Φαβίου τοῦ ἐλόντος τὴν πόλιν.

§. 2.

Περὶ δὲ τῆς κτίσεως λέγων Ἀντίοχος φησὶν, ὅτι τοῦ Μεσ-
σηνιακοῦ πολέμου γενηθέντος, οἱ μὴ μετασχόντες Λακεδαι-
μονίων τῆς στρατείας, ἐκρίθησαν δοῦλοι, καὶ ὠνομαίσθησαν
Εἰλωτες· ὅσοις δὲ κατὰ τὴν στρατείαν παῖδες ἐγένοντο, Παρθε-
νίας ἐκάλου, καὶ ἀτίμους ἔκριναν. Οἱ δ', οὐκ ἀνασχόμενοι
(πολλοὶ δ' ἦσαν), ἐπεβούλευσαν τοῖς τοῦ δήμου· Αἰσθόμενοι
δ', ὑπέπεμψαν τινὰς, οἱ προσποιήσει φίλιας, ἔμελλον ἐξαγ-
γέλλειν τὸν τρόπον τῆς ἐπιβουλῆς. Τούτων δ' ἦν καὶ Φάλανθος,
ὅσπερ ἐδόκει προσάτης ὑπάρχειν αὐτῶν· οὐκ ἠρέσκετο δ' ἀπλῶς
τοῖς παρὰ τῆς βουλῆς ὀνομασθεῖσι. Συνέκειτο μὲν δὴ τοῖς
Ἰακινθίοις ἐν τῷ Ἀμυκλαίῳ συντελουμένου τοῦ ἀγῶνος, ἤνικα
τὴν κυνῆν περίθηται ὁ Φάλανθος, ποιῆσθαι τὴν ἐπίθεσιν· γνώρι-
μοι δ' ἦσαν ἀπὸ τῆς κόμης οἱ τοῦ δήμου. Ἐξαγγειλάτων δὲ
τινῶν λάθρα τὰ συγκείμενα τῶν περὶ Φάλανθον, καὶ τοῦ
ἀγῶνος ἐνεσῶτος, προελθὼν ὁ κήρυξ εἶπε, μὴ περιθέσθαι
κυνῆν Φάλανθον· οἱ δ', αἰσθόμενοι, ὡς μεμνηύκασιν τὴν ἐπι-
βουλήν, οἱ μὲν διεδίδρασκον, οἱ δὲ ἰκέτευον. Κελεύσαντες δ'
αὐτοὺς θάρρειν, φυλακῇ παρέδωσαν· τὸν δὲ Φάλανθον ἔπεμψαν
εἰς Θεοῦ περὶ ἀποικίας· ὁ δ' ἔχρησε·

Σατύριόν τοι θῶκα, Τάραντά τε πίονα δήμον
Οἰκῆσαι, καὶ πῆμα Ἰαπύγισσι γενέσθαι.

279. Ἦκον οὖν σὺν Φαλαίνῳ οἱ Παρθεναῖοι, καὶ ἐδέξαντο αὐτοὺς οἱ τε βάρβαροι καὶ οἱ Κρήτες, οἱ προκατασχόντες τὸν τόπον. Τούτους δ' εἶναί φασι, τοὺς μετὰ Μίνω πλεύσαντας εἰς Σικελίαν, καὶ μετὰ τὴν ἐκείνου τελευταίαν, τὴν ἐν Καμικοῖς παρὰ Κωκάλῳ συμβᾶσαν, ἀπάραντας ἐκ Σικελίας, κατὰ δὲ τὸν ἀνάπλουον δεῦρο παρωσθέντας· ὧν τινὰς ὕστερον, περὶ περιελθόντας τὸν Ἀδρίαν μέχρι Μακεδονίας, Βοττιαίους προσαγορευθῆναι. Ἰάπυγας δὲ λεχθῆναι πάντας φασὶ μέχρι τῆς Δαυνίας, ἀπὸ Ἰάπυγος, ὃν ἐκ Κρήσσης γυναῖκός Δαιδάλῳ γενέσθαι φασὶ, καὶ ἠρήσασθαι τῶν Κρητῶν. Τάραντα δ' ὠνόμασαν ἀπὸ ἡρώος τινος τὴν πόλιν.

§. 3.

Ἐφορος δ' οὕτω λέγει περὶ τῆς κτίσεως. Ἐπολέμου Λακεδαιμόνιοι Μεσσηνίοις, ἀποκτείνουσι τὸν βασιλέα Τηλεκλον, εἰς Μεσσήνην ἀφικόμενον ἐπὶ Θυσίαν, ὁμόσαντες μὴ πρότερον ἐπανήξεν οἴκαδε, πρὶν ἢ Μεσσήνην ἀνελεῖν, ἢ πάντας ἀποθανεῖν· φύλακας δὲ κατέλιπον τῆς πόλεως στρατεύοντες τοὺς τε νεωτάτους καὶ πρεσβυτάτους τῶν πολιτῶν. Δεκάτῳ δ' ὕστερον ἔτει τοῦ πολέμου, τὰς γυναῖκας τῶν Λακεδαιμονίων συνελθούσας, ἐξ ἑαυτῶν πέμψαι τινὰς παρὰ τοὺς ἀνδρας, τὰς μεμψομένας, ὡς οὐκ ἐπίσης πολεμοῖεν πρὸς τοὺς Μεσσηνίους· οἱ μὲν γὰρ, μένοντες, τεκνοποιοῦνται· οἱ δὲ, χήρας ἀφέντες τὰς γυναῖκας, ἐν τῇ πολεμῖα ἐστρατοπεδεύοντο, καὶ κίνδυνος εἶη λειπανδρῆσαι τὴν πατρίδα. Οἱ δ', ἅμα καὶ τὸν ὄρκον φυλάττοντες, καὶ τὸν τῶν γυναικῶν λόγον ἐν νῶ θέμενοι, πέμπουσι τῆς στρατιᾶς τοὺς εὐρωστοτάτους ἅμα καὶ νεωτάτους, οὓς ἤδεσαν οὐ μετασχόντας τῶν ὀρκῶν, διὰ τὸ παῖδας ἔτι ὄντας συνεξελεθεῖν τοῖς ἐν ἡλικίᾳ· προσέταξαν δὲ συγγενέσθαι ταῖς παρθένοις ἀπάσαις ἅπαντας, ἠγούμενοι πολυτεκνήσειν μᾶλλον γενομένων δὲ τού-

των, οἱ μὲν παῖδες ὠνομάσθησαν Παρθενία· Μεσσήνη δὲ 279·
 ἑάλω, πολεμηθεῖσα ἑνεακαίδεκα ἔτη, καθάπερ καὶ Τυρταῖος
 φησὶν·

Ἄμφω τώδ' ἐμάχοντ' ἑνεακαίδεκα ἔτη,
 Νωλεμέως αἰεὶ ταλασίφρονα θυμὸν ἔχοντες,
 Αἰχμηταὶ πατέρων ἡμετέρων πατέρες.
 Εἰκοσθ' δ', οἱ μὲν κατὰ πύονα ἔργα λιπόντες,
 Φεῦγον Ἰθαμαίων ἐκ μεγάλων ὀρίων.

Τὴν μὲν οὖν Μεσσηνίαν κατενεύμαντο. Ἐπανελθόντες δ' οἴκαδε 280·
 τοὺς Παρθενίας οὐχ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἐτίμων, ὡς οὐκ ἐκ
 γάμου γεγονότας· οἱ συνιστάμενοι μετὰ τῶν Εἰλώτων, ἐπεδού-
 λευσαν τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ συνέθεντο ἄραι σύσσημον
 ἐν τῇ ἀγορᾷ πῖλον λακωνικόν, ἐπειδὴν ἐγχειρῶσι. Τῶν δὲ Εἰ-
 λώτων τινὲς ἐξαγγείλαντες, τὸ μὲν ἀντεπιτίθεσθαι, χαλε-
 πὸν ἔγνωσαν· καὶ γὰρ πολλοὺς εἶναι, καὶ πάντας ὁμόφρονας,
 ὡς ἂν ἀλλήλων ἀδελφοὺς νομιζομένους· τοὺς μέλλοντας δ'
 αἶρειν τὸ σύσσημον ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀπιέναι προσέταξαν. Οἱ μὲν
 δὴ, μεμνημένην αἰσθόμενοι τὴν πράξιν, ἐπέσχον· οἱ δὲ διὰ
 τῶν πατέρων ἔπεισαν αὐτοὺς εἰς ἀποικίαν ἐξελθεῖν· κἂν μὲν
 κατάσχωσιν ἄρκουντα *τὸν* τόπον, μένειν, εἰ δὲ μὴ, τῆς Μεσ-
 σηνίας τὸ πέμπτον κατανεύμασθαι μέρος ἐπανιόντας. Οἱ δὲ
 σαλέντες κατελάβοντο τοὺς Ἀχαιοὺς, πολεμοῦντας τοῖς βαρβά-
 ροις· μετασχόντες δὲ τῶν κινδύνων, κτίζουσι τὸν Τάραντα.

§. 4.

Ἰσχυσαν δὲ ποτε οἱ Ταραντῖνοι καθ' ὑπερβολὴν, πολι-
 τευόμενοι δημοκρατικῶς· καὶ γὰρ ναυτικὸν ἐκέκτηντο μέγιστον
 τῶν ταύτη, καὶ πεζοὺς ἐξελλον τρισμυρίους, ἵππεας δὲ τρι-
 σχιλίους, ἵππάρχους δὲ χιλίους. Ἀπεδέξαντο δὲ καὶ τὴν Πυ-
 θαγόρειον φιλοσοφίαν· διαφερόντως δ' Ἀρχύτας, ὃς καὶ προέστη

280. τῆς πόλεως πολὺν χρόνον. Ἐξίσχυσέ δ' ὕστερον τρυφή διὰ τὴν εὐδαιμονίαν, ὥστε τὰς πανθῆμους ἐορτὰς πλείους ἀγεσθαι κατ' ἔτος παρ' αὐτοῖς, ἢ τὰς ἄλλας ἡμέρας. Ἐκ δὲ τούτου καὶ χειρὸν ἐπολιτεύοντο. Ἐν δὲ τῶν φαύλων πολιτευμάτων τεκμήριόν ἐστι, τὸ ξενικοῖς στρατηγοῖς χρῆσθαι· καὶ γὰρ τὸν Μολοττὸν Ἀλέξανδρον μετεπέμψαντο ἐπὶ Μεσσαπίους καὶ Λευκανούς· καὶ ἔτι πρότερον, Ἀρχίδαμον τὸν Ἀγησιλάου, καὶ ὕστερον Κλεώνυμον, καὶ Ἀγαθοκλέα, εἶτα Πύρρον, ἠνίκα συνέστησαν πρὸς Ῥωμαίου. Οὐδ' ἐκείνοις δ' εὐπειθεῖν ἠδύναντο οὓς ἐπεκαλοῦντο, ἀλλ' εἰς ἔχθραν αὐτοὺς καθίσασαν. Ὁ γοῦν Ἀλέξανδρος τὴν κοινὴν Ἑλλήνων τῶν ταύτῃ πανήγυριν, ἣν ἔθος ἦν ἐν Ἡρακλείᾳ συνελεῖν τῆς Ταραντίνης, μετάγειν ἐπειράτο εἰς τὴν Θουρίαν κατὰ ἔχθος· ἐκέλευσέ τε κατὰ τὸν Ἀκαλανδρον ποταμὸν τειχίζειν τόπον, ὅπου ἔσονται αἱ σύνοδοι. Καὶ δὴ καὶ ἡ συμβᾶσα αὐτῷ κακοπραγία, διὰ τὴν ἐκείνων ἀγνωμοσύνην ἀπαντῆσαι
281. λέγεται. Περὶ δὲ τὰ Ἀννίβεια, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀφηρέθησαν. Ὑστερον δὲ ἀποικίαν Ῥωμαίων δεξάμενοι, κατ' ἡσυχίαν ζῶσι, καὶ βέλτιον ἢ πρότερον. Πρὸς δὲ Μεσσαπίους ἐπολέμησαν περὶ Ἡρακλείας, ἔχοντες συνεργούς, τὸν τε τῶν Δαυνίων, καὶ τὸν τῶν Πευκετίων βασιλέα.

§. 5.

Ἡ δὲ ἐξῆς τῶν Ἰαπύγων χώρα παραδόξως ἐστὶν ἀσειά· ἐπιπολῆς γὰρ φαινομένη τραχεῖα, εὐρίσκεται βαθύγειος σχιζομένη· ἀνυδροτέρα δ' οὕσα, εὐβοτος οὐδὲν ἦσσον καὶ εὐδενδρος ὄραται. Εὐάνδρησε δὲ ποτε καὶ τοῦτο σφόδρα τὸ χωρίον σύμπαν, καὶ ἔσχε πόλεις τρισκαίδεκα· ἀλλὰ νῦν πλὴν Τάραντος καὶ Βρεντεσίου τᾶλλα πολίσματα ἐστὶν· οὕτως ἐκπεπόνθηται. Τοὺς δὲ Σαλεντίνους, Κρητῶν ἀποίκους φασίν. Ἐνταῦθα δ' ἐστὶ, καὶ τὸ τῆς Ἀθηναῖς ἱερόν, πλούσιόν ποτε ὑπάρξαν, καὶ ὁ σκόπελος,

ὃν καλοῦσιν ἄκραν Ἰαπυγίαν, πολὺς ἐκκείμενος εἰς τὸ πέλαγος, 281.
 κατὰ τὰς χειμερινὰς ἀνατολάς· ἐπιστρέφων δὲ πρὸς ἐπὶ τὸ Λα-
 κίνιον, ἀνταῖρον ἀπὸ τῆς ἐσπέρας αὐτῶ, καὶ κλείον τὸ στόμα
 τοῦ Ταραντίνου κόλπου πρὸς αὐτόν. Καὶ τὰ Κεραύνια δ' ὁμοίως
 ὄρη, κλείει πρὸς αὐτόν τὸ στόμα τοῦ Ἰονίου κόλπου, καὶ ἔστι τὸ
 διάρμα ὅσον ἑπτακοσίων σταδίων ἀπ' αὐτοῦ πρὸς τε τὰ Κε-
 ραύνια, καὶ πρὸς τὸ Λακίνιον. Περίπλους δὲ Τάραντος ἔστι
 πρὸς Βρεντέσιον, μέχρι μὲν Βαρίδος πολίχνης ἑξακόσιοι στα-
 διοὶ καλοῦσι δὲ Βάριν οἱ νῦν Οὐέρητον· κεῖται δ' ἐπὶ τοῖς
 ἄκροις τῆς Σαλεντίνης, καὶ τὸ πολὺ πεζῆ μάλλον ἢ κατὰ πλοῦν
 εἰς αὐτὴν ἐκ τοῦ Τάραντος εὐμαρῆς ἢ ἀφιξίς ἐστιν. Ἐνθεν εἰς
 τὰ Λευκὰ, σταδίοι ὀγδοήκοντα· πολίχμιον καὶ τοῦτο, ἐν ᾧ
 δεῖκνυται πηγὴ δυσώδους ὕδατος. Μυθεύουσι δ', ὅτι τοὺς περι-
 λειφθέντας τῶν Γιγάντων ἐν τῇ κατὰ Καμπανίαν Φλέγρα, Λευ-
 τερνίους καλουμένους, Ἡρακλῆς ἐξελάσειε· καταφυγόντες [δὲ]
 δεῦρο, ὑπὸ γῆς περισαλεῖεν· ἐκ δὲ [τῶν] ἰχώρων τοιοῦτον ἰσχοι
 ρεῦμα ἢ πηγὴ. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὴν παραλίαν ταύτην, Λευ-
 τερνίαν προσαγορεύουσιν· Ἐκ δὲ τῶν Λευκῶν εἰς Ὑδροῦντα
 πολίχνην ἑκατὸν πενήκοντα· ἐντεῦθεν δ' εἰς Βρεντέσιον τετ-
 ταρακόσιοι. Οἱ δ' ἴσοι, καὶ εἰς Σάσωνα τὴν νῆσον, ἥ τις μέση
 πρὸς ἴδρυται τοῦ διαρματος, τοῦ ἐκ τῆς Ἠπείρου πρὸς τὸ
 Βρεντέσιον· διόπερ οἱ μὴ δυνάμενοι κρατεῖν τῆς εὐδυπλοίας,
 καταίρουσιν ἐν ἀριστερᾷ τῆς Σάσωνος πρὸς τὸν Ὑδροῦντα· ἐν-
 τεῦθεν δὲ τηρήσαντες φορὸν πνεῦμα, προσέχουσι τοῖς Βρεντε-
 σίνων λιμέσιν· ἐκδάντες δὲ πεζεύουσι συντομώτερον ἐπὶ Ῥωδαιῶν,
 πόλεως Ἑλληνίδος, ἐξ ἧς ἦν ὁ ποιητῆς Ἔννιος. Ἔοικεν οὖν 282.
 χερρόνησῳ τὸ περιπλεόμενον χωρίον ἐκ Τάραντος εἰς Βρεντέ-
 σιον. Ἡ δ' ἐκ Βρεντεσίου πεζευομένη ὁδὸς εἰς τὸν Τάραντα
 εὐζώνῳ μιᾶς οὔσα ἡμέρας, τὸν ἰσθμὸν ποιεῖ τῆς εἰρημένης
 χερρόνησου, ἦν Μεσσαπίαν τε καὶ Ἰαπυγίαν καὶ Καλαβρίαν καὶ

282. Σαλεντίνην κοινῶς οἱ πολλοὶ προσαγορεύουσι· τινὲς δὲ δια-
ροῦσιν, ὡς ἐλέγομεν πρότερον. Τὰ μὲν οὖν πολίχνια, τὰ ἐν τῷ
περίπλῳ εἴρηται·

§. 6.

Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Ῥωδαῖαι τέ εἰσι, καὶ Λουπῖαι, καὶ
μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης Ἀλητία. Ἐπὶ δὲ τῷ ἰσθμῷ μέσῳ
Οὐρία, ἐν ἣ βασιλείον ἐτι δεῖκνυται τῶν δυναστῶν τινός. Εἰ-
ρηκότος δ' Ἡροδότης Ἰρίαν εἶναι ἐν τῇ Ἰαπυγίᾳ, κτίσμα
Κρητῶν πλανηθέντων ἐκ τοῦ Μίνω σόλου εἰς Σικελίαν, ἢ
ταύτην δεῖ ὄχεσθαι, ἢ τὸ Οὐέρητον. Βρεντέσιον δ' ἐποικῆσαι
μὲν λέγονται Κρηῆτες, [εἶθ'] οἱ μετὰ Θησέως ἐπελθόντες ἐκ
Κνωσσοῦ, εἶθ' οἱ ἐκ τῆς Σικελίας ἀπηρκότες μετὰ τοῦ Ἰάπυγος
(λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως)· οὐ συμμεῖναι δὲ φασιν αὐτοῦς, ἀλλ'
ἀπελθεῖν εἰς τὴν Βοττιαίαν. Ἰσερον δὲ ἡ πόλις βασιλευομένη
πολλὴν ἀπέβαλε τῆς χώρας ὑπὸ τῶν μετὰ Φαλάουθου Λακί-
δαιμονίων· ὁμοῦς δ' ἐκπεσόντα αὐτὸν ἐκ τοῦ Τάραντος ἐδέξαντο
οἱ Βρεντεσῖνοι, καὶ τελευτήσαντα, ἠξίωσαν λαμπρᾶς ταφῆς.
Χώραν δ' ἔχουσι βελτίω τῆς Ταραντίνων· λεπτόγεως γὰρ ἐκείνη,
χρηστόκαρπος δὲ μέλι δὲ καὶ ἔρια τῶν σφόδρα ἐπαινουμένων ἐστί.
Καὶ εὐλίμενον δὲ μᾶλλον τὸ Βρεντέσιον· ἐνὶ γὰρ σώματι πολ-
λοὶ κλείονται λιμένες ἄκλυσοι, πολλῶν κόλπων ἀπολαμβα-
νομένων ἐντός, ὡς' εὐκέναι κέρασιν ἐλάφου τὸ σχῆμα· ἀφ' οὗ
καὶ τοῦνομα. Σὺν γὰρ τῇ πόλει, κεφαλῇ μάλιστ' ἐλάφου προσ-
έκειν ὁ τόπος· τῇ δὲ Μεσσαπία γλώττῃ Βρέντιον ἢ κεφαλῇ
τῆς ἐλάφου καλεῖται. Ὁ δὲ Ταραντῖνος οὐ παντελῶς ἐστὶν ἄκλυ-
σος, διὰ τὸ ἀναπεπτάσθαι, καὶ τινὰ καὶ προβραχῆ ἔχειν τὰ
περὶ τὸν μυχόν.

§. 7.

Ἐτι δὲ τοῖς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀσίας διαίρουσιν 282. εὐθύπλοα μᾶλλον ἐσιν ἐπὶ τὸ Βρεντέσιον· καὶ δὴ καὶ δεῦρο πάντες καταίρουσιν, οἷς εἰς τὴν Ῥώμην πρόκειται ὁδός. Δύο δ' εἰσὶ μία μὲν ἡμιονική, διὰ Πενκετίων, οὓς Ποιδίκλους καλοῦσι, καὶ Δαυνίων, καὶ Σαυνιτῶν μέχρι Βενεουέντου· ἐφ' ἣ ὁδῷ Ἐγνατία πόλις, εἶτα Κελία, καὶ Κανύσιον, καὶ Ἐρθωνία. Ἡ δὲ διὰ Τάραντος, μικρὸν ἐν ἀριστερᾷ, ὅσον *δὲ* μίᾳς ἡμέρας 283. περίοδον κυκλεύσαντι, ἡ Ἀππία λεγομένη, ἀμαξήλατος μᾶλλον· ἐν ταύτῃ δὲ πόλις Οὐρία τε, καὶ Οὐενουσία, ἡ μὲν μεταξύ Τάραντος καὶ Βρεντεσίου, ἡ δ' ἐν μεθωρίοις Σαυνιτῶν καὶ Λευκανῶν. Συμβαλλουσι δὲ ἄμφω κατὰ Βενεουέντον καὶ τὴν Καμπανίαν ἐκ τοῦ Βρεντεσίου. Τούντεῦθεν δ' ἤδη μέχρι τῆς Ῥώμης, Ἀππία καλεῖται, διὰ Καυδίου, καὶ Καλατίας, καὶ Καπύας, καὶ Κασιλίνου μέχρι Σινουέσσης· τὰ δ' ἐνθένδε εἴρηται. Ἡ δὲ πᾶσα ἐστὶν ἐκ Ῥώμης εἰς Βρεντέσιον μίλια τριακόνσια ἐξήκοντα. Τρίτη δ' ἐστὶν ἐκ Ῥηγίου διὰ Βρεττίων, καὶ Λευκανῶν, καὶ τῆς Σαυνίτιδος εἰς τὴν Καμπανίαν, συνάπτουσα εἰς τὴν Ἀππίαν, μακροτέρα τῆς ἐκ Βρεντεσίου τρισὶν ἢ τέτταρσιν ἡμέραις, διὰ τῶν Ἀπεννίνων ὄρων.

§. 8.

Ὁ δ' εἰς τὴν περαιάν ἐκ τοῦ Βρεντεσίου πλοῦς ἐστὶν, ὃ μὲν ἐπὶ τὰ Κεραύνια, καὶ τὴν ἐξῆς παραλίαν, τῆς τε Ἠπείρου καὶ τῆς Ἑλλάδος· ὃ δ' εἰς Ἐπίδαμνον, μείζων τοῦ προτέρου· χιλίων γάρ ἐστι καὶ ὀκτακοσίων σταδίων. Τέτριπται δὲ καὶ οὗτος, διὰ τὸ τὴν πόλιν εὐφυῶς κεῖσθαι πρὸς τε τὰ τῶν Ἰλλυρικῶν ἔθνη, καὶ τὰ τῶν Μακεδόνων. Παραπλέοντι δ' ἐκ τοῦ Βρεντεσίου τὴν Ἀδριατικὴν παραλίαν, πόλις ἐστὶν ἡ Ἐγνατία, οὔσα κοινὴ κατ-

283. αγωγή πλείοντί τε καὶ πεζεύοντι εἰς Βάριον· ὁ δὲ πλοῦς νότιω. Μέχρι δεῦρο μὲν Πευκέτιοι κατὰ Θαλάτταν, τῇ μεσογαίᾳ δὲ μέχρι Σιλουίου. Πᾶσα δὲ τραχεῖα, καὶ ὄρεινῆ, πολὺ τῶν Ἀπεννίνων ὄρων κοινωνοῦσα· ἀποίκους δ' Ἀρκαδας δέξασθαι δοκεῖ. Εἰσὶ δ' ἐκ Βρυντεσίου εἰς Βάριον ἑπτακῆσιοί που σταδίοι· σχεδὸν δ' ἴσον ἑκατέρας Τάρας διέχει. Τὴν δὲ συνεχῆ Δαυνιοὶ νέμονται· εἶτα Ἀπουλοὶ μέχρι Φρεντανῶν. Ἀνάγκη δὲ, Πευκετίων καὶ Δαυνίων μὴδ' ὅλως λεγομένων ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων, πλὴν εἰ τὸ παλαιόν, ἀπάσης δὲ ταύτης τῆς χώρας Ἀπουλίας λεγομένης νυνί, μὴδὲ τοὺς ὄρους ἐπ' ἀκριβὲς λέγεσθαι τῶν ἔθνων τούτων· διόπερ οὐδ' ἡμῖν διισχυριστέον περὶ αὐτῶν.

§. 9.

Ἐκ δὲ Βαρίου πρὸς τὸν ποταμὸν Αὔφιδον, εἴς ᾧ τὸ ἐμπορεῖον τῶν Κανυσιτῶν, τετρακῆσιοι. Ὁ δ' ἀνάπλους ἐπὶ τὸ ἐμπορεῖον ἐννεηκόντα. Πλησίον δὲ καὶ Σαλαπία, τὸ τῶν Ἀργυριπίνων ἐπίνειον. Οὐ πολὺ γάρ ἤ τῆς Θαλάττης ὑπέρκεινται δύο πόλεις ἐν *γε* τῷ πεδίῳ, μέγισται τῶν Ἰταλιωτίδων γεγонуῖα πρότερον, ὡς ἐκ τῶν περιβόλων ὀφθαλμῶν, τό τε Κανύσιον καὶ ἡ Ἀργυρίππα, ἀλλὰ νῦν ἐλάττους εἰσὶν· ἐκαλεῖτο δ' ἐξ ἀρχῆς Ἄργος Ἴππιον, εἴτ' Ἀργυρίππα, εἶτα νῦν Ἄρποι. Λέγονται δ' ἀμφότεραι Διομήδους κτίσματα· καὶ τὸ πεδίον, καὶ ἄλλα πολλὰ δεῖκνυται τῆς Διομήδους ἐν τούτοις τοῖς τόποις δυναστείας σημεῖα. Ἐν μὲν τῷ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερῷ τῆς ἐν Λουκερία, παλαιὰ ἀναθήματα· καὶ αὕτη δ' ὑπῆρξε πόλις ἀρχαία Δαυνίων, νῦν δὲ τεταπεινῶται. Ἐν δὲ τῇ πλησίον Θαλάττῃ δύο νῆσοι Διομήδαιοι προσαγορευόμεναι, ὧν ἡ μὲν οἰκεῖται, τὴν δ' ἐρήμην φασὶν εἶναι, ἐν ἧ καὶ τὸν Διομήδην μυθεύουσιν ἀφανισθῆναι τινες, καὶ τοὺς ἐταίρους ἀπορνηθῆναι καὶ ὅτ' καὶ νῦν διαμένειν ἡμέρους, καὶ βίον τινὰ ζῆν ἀνθρώπινον, τάξει τε διαίτης,

καὶ τῇ πρὸς ἀνθρώπους ἡμερότητι τοὺς ἐπιεικεῖς, ἀπὸ δὲ τῶν 284. κακούργων, καὶ μιαρῶν φυγῆ. Εἴρηται δὲ καὶ τὰ παρὰ τοῖς Ἐνετοῖς διατεθρυλλημένα περὶ τοῦ ἥρωος τούτου, καὶ αἱ νομισθεῖσαι τιμαί. Δοκεῖ δὲ καὶ ὁ Σιποῦς Διομήδους εἶναι κτίσμα, διέχων τῆς Σαλαπίας ὅσον τετταράκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίους· καὶ ὠνομάζετό γε Σηπιούς, Ἑλληνικῶς, ἀπὸ τῶν ἐκυματιζόμενων σηπιῶν. Μεταξὺ δὲ τῆς Σαλαπίας, καὶ τοῦ Σιποῦντος, ποταμὸς τε πλωτὸς, καὶ σομαλίμη μεγάλη· δι' ἀμφοῖν δὲ τὰ ἐκ Σιποῦντος κατάγεται, καὶ μάλισα ὁ σῖτος. Δείκνυται δὲ τῆς Δαυνίας περὶ λόφον, ᾧ ὄνομα Δρίου, ἥρωα· τὸ μὲν Κάλχαντος ἐπ' ἄκρα τῆ κορυφῆ· ἐναγίζουσι δὲ αὐτῷ μέλανα κριὸν οἱ μαυτευόμενοι, ἐγκοιμώμενοι ἐν τῷ δέρματι· τὸ δὲ Ποδαλειρίου κάτω πρὸς τῆ ρίζῃ, διέχων τῆς Θαλάττης ὅσον σταδίους ἑκατὸν. Πρὸ δ' ἐξ αὐτοῦ ποτάμιον πάνσκιες πρὸς τὰς τῶν θρεμμάτων νόσους. Πρόκειται δὲ τοῦ κόλπου τούτου, πελάγιον ἀκρωτήριον, ἐπὶ τριακοσίους ἀνατεῖνον σταδίους πρὸς τὰς ἀνατολάς, τὸ Γάργαρον· κάμπτοντι δὲ τὴν ἄκραν, παλισμάτιον Οὔρειον· καὶ πρὸ τῆς ἄκρας αἱ Διομήδαιοι νῆσοι. Ἔστι δὲ πᾶσα ἡ χώρα αὕτη πάμφορος τε καὶ πολύφορος, ἵπποις τε καὶ προβάτοις ἀρίστη· ἢ δ' ἐρῖα μαλακωτέρα μὲν τῆς Ταραντίνης ἐστὶ, λαμπρὰ δὲ ἦττον. Ἡ δὲ χώρα εὐδαινή, διὰ τὴν κοιλότητα τῶν πεδίων. Οἱ δὲ καὶ διώρυγα φασὶ τεμεῖν ἐπιχειρῆσαι τὸν Διομήδη μέχρι τῆς Θαλάττης· καταλιπεῖν δ' ἡμιτελῆ καὶ ταύτην, καὶ τὰς ἄλλας πράξεις, μετὰπεμπτον οἴκαδε γενόμενον, κακεῖ κατασρέψαι τὸν βίον. Εἰς μὲν οὗτος ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· δεύτερος δὲ, ὡς αὐτόθι μένειε μέχρι καταστροφῆς τοῦ βίου· τρίτος δ' ὁ μυθώδης, ὃν προεῖπον, τὸν ἐν τῇ νήσῳ λέγων ἀφανισμόν· τέταρτον δὲ θείη τις ἂν τὸν τῶν Ἐνετῶν· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι παρὰ σφίσι πως τὴν καταστροφὴν αὐτοῦ μυθεύουσιν, ἣν ἀποθέωσιν καλοῦσι. Ταῦτα μὲν οὖν κατ' Ἀρτεμίδωρον κεῖται τὰ διασημάτα.

§. 10.

285. Φησὶ δ' ὁ χωρογράφος τὸ ἀπὸ τοῦ Βρεντεσίου μέχρι Γαργάνου μιλίων ἑκατὸν ἐξήκοντα πέντε· πλεονάζει δ' αὐτὰ Ἀρτεμίδωρος. Ἐντεῦθεν δ' εἰς Ἀγκῶνα διακόσια πενήκοντα τέσσαρα μιλια φησὶν ἐκεῖνος· ὁ δ' Ἀρτεμίδωρος εἰς Ἀσπίαν ποταμὸν, πλησίον ὄντα τοῦ Ἀγκῶνος σταδίους εἴρηκε χιλίους διακοσίους πενήκοντα, πολὺ ἐνδεέστερον ἐκείνου· Πολύβιος δ' ἀπὸ τῆς Ἰαπυγίας μεμιλῶσθαι φησὶ, καὶ εἶναι μιλια πεντακόσια ἐξήκοντα δύο εἰς Σίλαν πόλιν· ἐντεῦθεν δ' εἰς Ἀκυληϊάν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ὀκτώ· οὐχ ὁμολογοῦντες τῷ φερομένῳ διαστήματι τῆς Ἰλλυρικῆς παραλίας, ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὄρων ἐπὶ τὸν τοῦ Ἀδρίου μυχόν, ὑπὲρ ἑξακισχιλίων τοῦτον ἀποφαίνοντες, καὶ μείζω καθιστάντες ἐκείνου, πολὺ ἐλάττονα ὄντα. Καὶ πάντες δὲ πρὸς ἅπαντας, μάλιστα περὶ τῶν διαστημάτων οὐχ ὁμολογοῦσι πρὸς ἀλλήλους, ὡς πολλάκις λέγομεν. Ἡμεῖς δ', ὅπου μὲν ἐπικρίνειν δυνατόν, ἐκφέρομεν τὸ δοκοῦν ἡμῖν· ὅπου δὲ μὴ, τὰ ἐκείνων οἰόμεθα εἰς μέσον τιθέναι δεῖν. Ἐὰν δὲ μηδὲν παρ' ἐκείνων ἔχωμεν, οὐδὲν θαυμαστὸν, οὐδ' εἰ παραλείψομεν τι καὶ ἡμεῖς, ἐν τοιαύτῃ καὶ ταυθ' ὑποθέσει· τῶν μὲν γὰρ μεγάλων οὐδὲν ἂν παραλίπομεν· τὰ δὲ μικρὰ, καὶ γνωρισθέντα μακρὸν ὦνησε, καὶ παραπεμφθέντα οὐδὲν ἔβλαψεν, ἢ οὐ πολὺ τοῦ παντελοῦς ἔργου παρέλυσε.

§. 11.

Μεταξὺ δ' εὐθὺς ἀπὸ τοῦ Γαργάνου κόλπος ὑποδέχεται βαθύς. Οἱ δὲ περιοικοῦντες, ἰδίως Ἀπουλοὶ προσαγορεύονται· εἰσὶ δ' ὁμόγλωττοι μὲν τοῖς Δαυνίοις, καὶ Πευκετίοις· οὐδὲ τὰλλα δὲ διαφέρουσιν ἐκείνων τό γε νῦν, τὸ δὲ παλαι διαφέρειν εἰκός· ὅθεν περ καὶ τὰ ὀνόματα ἐναντία πάντων ἐπικρατεῖν.

Πρότερον

Πρότερον μὲν οὖν ηὐτύχει αὐτὴ πᾶσα ἡ γῆ· Ἀννίβας δὲ καὶ 285.
οἱ ὕστερον πόλεμοι ἠρήμωσαν αὐτήν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ περὶ
Κάννας συνέβη, ὅπου πλείστος ὄλεθρος σωμάτων Ῥωμαίοις
καὶ τοῖς συμμάχοις ἐγένετο. Ἐν δὲ τῷ κόλπῳ λίμνη ἐστίν· ὑπὲρ
δὲ τῆς λίμνης ἐν μεσογαίᾳ τὸ Ἄπουλον Τέανον, ὁμώνυμον τῷ
Σιδουίνῳ· καὶ ὃ δοκεῖ συναγέσθαι τὸ τῆς Ἰταλίας πλάτος ἐφ'
ἰκανόν, πρὸς τοὺς περὶ Δικαιαρχίαν τόπους, ἐλαττόνων ἢ χιλίων
σταδίων ἀπὸ Θαλαττης ἐπὶ Θαλατταν ἰσθμὸν καταλείπον. Μετὰ
δὲ τὴν λίμνην ἐπὶ τοὺς Φρεντανούς καὶ τὴν Βοῦκαν παρά-
πλους ἐστὶ διακόσιοι ὃ εἰσὶν ἐφ' ἑκάτερα σταδίοι τῆς λίμνης
ἐπὶ τε τὴν Βοῦκαν, καὶ τὸ Γάργανον. Τὰ ὃ ἐξῆς τοῖς περὶ
Βοῦκαν εἴρηται πρότερον.

Κ Ε Φ. Δ.

§. 1.

ΤΟΣΑΥΤΗ μέντοι καὶ τοιαύτη τις ἡ Ἰταλία. Πολλὰ ὃ εἰρη-
κότων, τὰ μέγιστα ἐπισημανόμεθα, ὑφ' ὧν νῦν εἰς τοσοῦ-
τον ὕψος ἐξήρθησαν οἱ Ῥωμαῖοι. Ἐν μὲν, ὅτι νήσου δίκην ἀσφα-
λῶς φρουρεῖται τοῖς πελάγεσι κύκλῳ, πλὴν ὀλίγων μερῶν· καὶ 286.
αὐτὰ [δὲ] τετείχισαι τοῖς ὄρεσι, δυσβάτοις οὔσι. Δεύτερον δὲ,
τὸ ἀλίμενον κατὰ τὸ πλείστον, καὶ τὸ τοὺς ὄντας λιμένας με-
γάλους εἶναι καὶ θαυμασούς· ὧν τὸ μὲν πρὸς τὰς ἔξωθεν
ἐπιχειρήσεις χρήσιμον, τὸ δὲ πρὸς τὰς ἀντεπιχειρήσεις καὶ
τὴν τῶν ἐμπορίων ἀφθονίαν συνεργόν. Τρίτον δὲ, τὸ πολλαῖς
ὑποπεπτωκέναι διαφοραῖς ἀέρων τε καὶ κρᾶσεων, παρ' ἃς καὶ ζῶα
καὶ φυτὰ, καὶ πᾶν ὃ ἀπλῶς τὰ πρὸς τὸν βίον χρήσιμα, πλείστην
ἐξάλλαξιν ἔχει πρὸς τε τὸ βέλτιον καὶ τὸ χεῖρον. Ἐκτέταται
δὲ τὸ μῆκος αὐτῆς ἐπὶ μεσημβρίαν ἀπὸ τῶν ἄρκτων τὸ πλεον·
προσθήκη ὃ ἐστὶν ἡ Σικελία τῷ μήκει, τοσαύτη οὔσα, καὶ
τοσοῦτω, καθάπερ μέρος. Εὐκρασία ὃ ἀέρων καὶ δυσκρασία

286. κρίνεται παρὰ τὰ ψύχη καὶ τὰ θάλαππ, καὶ τὰ μεταξὺ τούτων ὡς' ἐκ τούτων ἀνάγκη τὴν νῦν Ἰταλίαν, ἐν μέσῳ τῶν ὑπερβολῶν ἀμφοτέρων κειμένην τοσαύτην τῷ μήκει, πλείστον τῆς εὐκράτου μετέχει, καὶ κατὰ πλείστας ἰδέας. Τοῦτο δὲ καὶ ἄλλως συμβέβηκεν αὐτῇ· τῶν γὰρ Ἀπεννίνων ὄρων δι' ὅλου τοῦ μήκους διατεταμένων, ἐφ' ἑκάτερον δὲ τῶν πλευρῶν πεδία καὶ γεωλοφίας καλλικάρπους ἀπολειπόντων, οὐδὲν μέρος αὐτῆς ἔστι, ὃ μὴ καὶ τῶν ὄρειων ἀγαθῶν καὶ τῶν ἀπὸ τῶν πεδίων ἀπολαῦτον τυγχάνει. Καὶ προστίθει τὸ μέγεθος καὶ πλῆθος ποταμῶν τε καὶ λιμνῶν· πρὸς δὲ τούτοις θερμῶν τε καὶ ψυχρῶν ὑδάτων ἀναβολὰς πολλαχοῦ πρὸς ὑγίειαν φύσει παρεσκευασμένων· καὶ μὴν καὶ μετάλλων εὐπορίας παντοδαπῶν. Ἰλῆς δὲ καὶ τροφῆς, ἀνθρώποις τε καὶ βροσκήματιν, οὐδ' ἀξίως εἰπεῖν ἔστι τὴν ἀφθονίαν, ὅσην παρεχεται, καὶ τὴν χρησοκαρπίαν. Ἐν μέσῳ δὲ καὶ τῶν ἔθνῶν τῶν μεγίστων οὔσα, καὶ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῶν ἀρίστων τῆς Ἀσίας μερῶν, τῷ μὲν κρατισεύειν· ἐν* ἀρετῇ τε καὶ μεγέθει τὰ περιεσῶτα αὐτὴν, πρὸς ἡγεμονίαν εὐφυῶς ἔχει τῷ δ' ἐγγυὲς εἶναι, τὸ μετὰ ῥασιῶνης ὑπουργεῖσθαι πεπόρισται.

§. 2.

Εἰ δὲ δεῖ τῷ περὶ τῆς Ἰταλίας λόγῳ προσθεῖναι τινα λόγον κεφαλαιώδη καὶ περὶ τῶν Ῥωμαίων τῶν κατασχόντων αὐτὴν, καὶ κατεσκευασμένων ὀρμητήριον πρὸς τὴν σύμπασαν ἡγεμονίαν, προσειλήφθω καὶ ταῦτα· ὅτι Ῥωμαῖοι μετὰ τὴν κτίσιν τῆς Ῥώμης, βασιλευόμενοι διετέλεσαν σωφρόνως ἐπὶ πολλὰς γενεάς· ἔπειτα, τοῦ ἐσχάτου Ταρκυνίου μοχθηρῶς ἄρχοντος, τὸν μὲν ἐξέβαλον, πολιτείαν δὲ συνεστήσαντο μικτὴν ἐκ τε 287. μοναρχίας καὶ ἀριστοκρατίας. Κοινωνοῖς δ' ἐχρήσαντο Σαβίνοις τε καὶ Λατίνοις. Οὐκ εὐγνωμόνων δ' οὔτε ἐκείνων ἀεὶ τυγχά-

νοντες, οὔτε τῶν ἄλλων τῶν πλησιοχώρων, ἠναγκάζοντο τρόπον 287.
 τινὰ τῆ ἐκείνων καταλύσει τὴν σφετέρην ἐπαύξειν. Οὕτω δ' αὐτοῖς
 κατ' ὀλίγον προῖουσιν εἰς ἐπίδοσιν, συνέβη τὴν πόλιν αἰφνιδίως
 [ὑπὸ Κελτῶν] ἀποβαλεῖν, παρὰ τὴν ἀπάντων δόξαν· παρὰ δόξαν
 δὲ καὶ ἀπολαβεῖν. Ἐγένετο δὲ τοῦτο, ὡς φησι Πολύβιος, ἔτει
 ἔννεακαιδεκάτῳ μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν, κατὰ
 τὴν ἐπ' Ἀνταλκίδου γενομένην εἰρήνην. Διακρούσαμενοὶ δὲ τού-
 τος Ῥωμαῖοι, πρῶτον μὲν Λατίνους ἅπαντας ὑπηκόους ἐποι-
 ῆσαντο· εἶτα Τυρρήνους καὶ Κελτοὺς, τοὺς περὶ τὸν Πάδον,
 ἔπαυσαν τῆς πολλῆς καὶ ἀνέδην ἐλευθερίας· εἶτα Σαυνίτας,
 μετὰ δὲ τούτους, Ταραντίνους καὶ Πύρρον κατεπολέμησαν, εἶτα
 ἤδη καὶ τὴν λοιπὴν τῆς νῦν Ἰταλίας, πλὴν τῆς περὶ τὸν Πάδον.
 Ταύτης δ' ἔτι καθεσώσης ἐν πολέμῳ, διέβησαν εἰς Σικελίαν·
 ἀφελόμενοι δὲ Καρχηδονίων αὐτὴν, ἐπανήλθον ἐπὶ τοὺς περὶ
 τὸν Πάδον. Συνεσῶτος δ' ἔτι τούτου τοῦ πολέμου, παρῆν Ἀν-
 νίβας εἰς τὴν Ἰταλίαν· καὶ δεῦτερος οὗτος πόλεμος πρὸς Καρ-
 χηδονίους συνέπεσε, καὶ μετ' οὐ πολὺ τρίτος, ἐν ᾧ κατεσκάφη
 Καρχηδών. Ἄμα δὲ τὴν τε Λιβύην ἔσχον Ῥωμαῖοι, καὶ τῆς
 Ἰβηρίας ὅσην ἀφείλοντο τῶν Καρχηδονίων. Συνενεωτέρισαν δὲ
 τοῖς Καρχηδονίοις οἱ δ' Ἕλληνες, καὶ Μακεδόνες, καὶ τῆς
 Ἀσίας οἱ ἐντὸς Ἄλυος καὶ τοῦ Ταύρου. Καὶ τούτους οὖν ἅμα
 συγκατακτᾶσθαι προήχθησαν, ὧν Ἀντίοχος τε ἦν ὁ βασι-
 λεὺς, καὶ Φίλιππος, καὶ Περσεύς. Καὶ Ἰλυριῶν δὲ, καὶ
 Θρακῶν οἱ πλησιόχωροι τοῖς τε Ἕλλησι καὶ Μακεδόσιν, ἀρχὰς
 ἔλαβον τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου· καὶ διετέλεσαν πολεμοῦν-
 τες μέχρι καταλύσεως ἀπάντων τῶν ἐντὸς Ἰσρου, καὶ τῶν ἐντὸς
 Ἄλυος. Τὰ δ' αὐτὰ ἔπαθον καὶ Ἰβηρες, καὶ Κελτοί, καὶ ἅπαντες
 οἱ λοιποὶ, ὅσοι Ῥωμαίων ὑπακούουσι· τὴν τε γὰρ Ἰβηρίαν οὐκ
 ἐπαύσαντο ὑπαγόμενοι τοῖς ὅπλοις, ἕως ἅπασαν κατεσρέψαντο,
 Νομαντίνους τε ἐξελόντες, καὶ Οὐρίκτων, καὶ Σερτώριον

287. ὑσερον διαφθείραντες, ὑσάτους δὲ Καντάβρους, οὓς κατέλυσεν ὁ Σεβασὸς Καῖσαρ. Καὶ τὴν Κελτικὴν ἅπασαν, τὴν τε ἐντὸς καὶ τὴν ἐκτὸς, σὺν τῇ Λιγυσικῇ, πρότερον μὲν κατὰ μέρος αἰεὶ προσήγοντο, ὑσερον δὲ Καῖσαρ ὁ Θεὸς, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ Σεβασὸς, κοινῶς πολέμῳ καὶ ἀσπρόως κατεκτήσαντο. Νυνὶ δὲ Γερμανοῖς προσπολεμοῦσιν ἀπὸ τούτων ὀρμώμενοι τῶν τόπων, ὡς οἰκειοτάτων, καὶ τισὶν ἤδη Θριάμβοις κεκοσμήκασιν ἀπ' αὐτῶν τὴν
288. πατρίδα. Τῆς δὲ Λιβύης, ὅση μὴ Καρχηδονίων, βασιλεῦσιν ἐπετέτραπτο ὑπηκόοις οὖσιν, ἀφισάμενοι δὲ κατελύοντο· νυνὶ δ' εἰς Ἰούδαν περιέστηκεν ἢ τε Μαυρουσία, καὶ πολλὰ μέρη τῆς ἄλλης Λιβύης, διὰ τὴν πρὸς Ῥωμαίους εὐνοϊάν τε καὶ φιλίαν. Τὰ δ' ὅμοια καὶ περὶ τὴν Ἀσίαν συνέβη. Καταρχὰς μὲν διὰ τῶν βασιλέων διωκεῖτο, ὑπηκόων ὄντων· ὑσερον δ' ἐκλελοιπότην ἐκείνων, καθάπερ τῶν Ἀτταλικῶν βασιλέων, καὶ Σύρων, καὶ Παφλαγόνων, καὶ Καππαδοκῶν, καὶ Αἰγυπτίων, [ἢ] ἀφισαμένων, καὶ ἔπειτα καταλυομένων, καθάπερ ἐπὶ Μιθριδάτου συνέβη τοῦ Εὐπάτορος, καὶ τῆς Αἰγυπτίας Κλεοπάτρας, ἅπαντα τὰ ἐντὸς Φάσιδος καὶ Εὐφράτου, πλὴν Ἀράβων τινῶν, ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐσὶ, καὶ τοῖς ὑπ' ἐκείνων ἀποδειχθεῖσι δυνάσταις. Ἀρμένιοι δὲ, καὶ οἱ ὑπερκείμενοι τῆς Κολχίδος Ἄλβανοί τε καὶ Ἴθηρες, παρουσίας δεόνται μόνον τῶν ἡγησομένων, καλῶς δὲ κρατοῦνται· νεωτερίζουσι δὲ διὰ τὰς τῶν Ῥωμαίων ἀπασχολίας, καθάπερ καὶ οἱ πέραν τοῦ Ἰστροῦ τὸν Εὐξείνου περιοικοῦντες, πλὴν τοῦ Βοσπόρου καὶ τῶν Νομαίδων· τὸ μὲν γὰρ ὑπήκοον, τὸ δ' ἀχρηστον εἰς πᾶν τῷ ἀκοινωνήτῳ, φυλακῆς δὲ μόνον δεόμενον· καὶ τὰλλα δὲ τὰ πολλὰ Σκηνιτῶν καὶ Νομαίδων ἐσὶ, πόρρω σφόδρα ὄντων. Παρθυαῖοι δὲ, ὁμοροί τε ὄντες, καὶ μέγιστον δυνάμενοι, τοσοῦτον ὁμῶς ἐνέδοσαν πρὸς τὴν Ῥωμαίων καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἡγεμόνων ὑπεροχὴν· ὥς' οὐ μόνον τὰ τρόπαια ἔπεμψαν εἰς Ῥώμην, ἀ κατὰ Ῥωμαίων ἀνέστησάν

ποτε, ἀλλὰ καὶ παῖδας ἐπίσενσε Φραάτης τῷ Σεβασῶ Καίσαρι, 288. καὶ παίδων παῖδας, ἐξομηρευσαίμενος Θεραπευτικῶς τὴν φιλίαν. Οἱ δὲ νῦν μετῖασι πολλάκις ἐνθένδε τὸν βασιλεύσοντα· καὶ σχεδόν τι πλησίον εἰσι τοῦ ἐπὶ Ῥωμαίοις ποιῆσαι τὴν σύμπασαν ἐξουσίαν. Καὶ αὐτὴν [δὲ] τὴν Ἰταλίαν διασῆσαν πολλάκις, ἀφ' οὔ γε ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐστὶ, καὶ αὐτὴν τὴν Ῥώμην, ἢ τῆς πολιτείας ἀρετὴ καὶ τῶν ἡγεμόνων ἐκώλυσεν ἐπὶ πλέον προελθεῖν πλημμελείας καὶ διαφθοράς. Χαλεπὸν δὲ ἄλλως διοικεῖν τὴν τηλικαύτην ἡγεμονίαν, ἢ ἐνὶ ἐπιτρέψαντας ὡς πατρί. Οὐδέποτε γοῦν εὐπορήσαι τοσαύτης εἰρήνης καὶ ἀφθονίας ἀγαθῶν ὑπῆρξε Ῥωμαίοις, καὶ τοῖς συμμάχοις αὐτῶν, ὅσην Καῖσάρ τε ὁ Σεβασὸς παρέσχεν, ἀφ' οὔ παρέλαβε τὴν ἐξουσίαν αὐτοτελεῖ, καὶ νῦν ὁ διαδεξάμενος υἱὸς ἐκεῖνον παρέχει Τιβέριος, κανόνα τῆς διοικήσεως καὶ τῶν προσηγμάτων ποιούμενος ἐκεῖνον, καὶ αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ, Γερμανικὸς τε καὶ Δροῦσος, ὑπουργοῦντες τῷ πατρί.

ΠΙΝΑΞ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.	ΣΕΛΙΔΑΙ	Ι
ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.		87
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.	Ἰβηρία	177
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.	Γαλλία	231
	Βρετανική	263
	Ἄλπεις	267
ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.	Ἰταλία	279
ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.	Ἰταλία	339
